

Ronde 4

Emma Kustermans (a) & Daan Beeke (b)
(a) Merlet College, Cuyk
(b) Stichting Lezen
Contact: e.kustermans@merletcollege.nl
dbeeke@lezen.nl

De klas als boekenclub: samen lezen met ‘Hebbaan in de Klas’

1. Aanleiding

Om lezen in de klas meer dan verplichte kost te maken voor school bedacht Emma Kustermans ‘Hebbaan in de Klas’, met als doel om van lezen een meer sociale activiteit te maken. Door ‘Hebbaan in de Klas’ te gebruiken, wordt een klas als het ware een grote leesclub: leerlingen en docenten delen met elkaar wat zij aan het lezen zijn. Er worden boekentips gedeeld, vragen gesteld en gesprekken aangegaan – zowel over de boeken die voor de leeslijst voor het schoolexamen Nederlands gelezen worden, als over de boeken die daarnaast op het nachtkastje liggen of op *BookTok* populair zijn. Op deze manier wil ‘Hebbaan in de Klas’ op een heel laagdrempelige manier bijdragen aan de verwezenlijking van een leescultuur binnen een klas (én binnen een school). Daarnaast wordt het voor de docent makkelijk om bij te houden wie wat leest: in één keer overzicht in de stand van het leesdossier per leerling.

2. ‘Hebbaan in de Klas’ past binnen bewezen succesvolle leesbevorderingsstrategieën

Sinds de officiële lancering van ‘Hebbaan in de Klas’ in september 2022 zijn veel leerkrachten enthousiast aan de slag gegaan. Het platform slaat aan, omdat het raakt aan een paar essentiële pijlers van intrinsieke leesmotivatie en omdat het gelukt is om een aantrekkelijke online omgeving te creëren die zowel docent als student helpt in het spreken over boeken, het delen wat ze lezen én het opdoen van inspiratie. Als wordt gesproken over leesmotivatie worden drie elementen aangewezen die daarbij helpen: jongeren moeten “vertrouwen hebben in hun eigen kunnen (*competentie*), ze moeten het gevoel hebben zelf enige controle en keuzevrijheid te hebben (*autonomie*) en ten slotte moeten ze zich ondersteund en gewaardeerd voelen door hun omgeving (*verbondenheid*)” (Stichting Lezen 2020: 13).

Daarnaast kan het helpen om het vrij lezen effectief te maken. Uit onderzoek van Roel van Steensel dat hij presenteerde tijdens ‘Lezen Centraal 2023’ blijkt dat de volgende principes hierbij helpen:

1. een rustige leesomgeving (zodat leerlingen zich kunnen focussen);
2. de gelegenheid hebben om tot een passende boekenkeuze te komen;
3. leeservaringen met elkaar kunnen delen, zonder dat het leesproces wordt verstoord.

3. Op welke manier doet ‘Hebban in de Klas’ dit?

3.1 *Functionaliteiten*

‘Hebban in de Klas’ is laagdrempelig en zo gebouwd dat het vooral de belangrijkste taken uitvoert. De focus ligt daarbij op functionaliteiten:

- een platform dat docenten Nederlands helpt bij het in kaart brengen en monitoren (en daarnaast ook aanjagen) van leesactiviteit van leerlingen;
- een interactieve (en lerende) omgeving om enthousiasmerend en inspirerend met boeken bezig te zijn;
- een omgeving waarin leerlingen elkaar motiveren om te lezen en vooral ook om de leuke boeken met elkaar te delen (de zogenaamde *peer-to-peer*-aanbevelingen);
- een ‘*Reading Challenge*’ als incentive (*gamification*) en hulpmiddel voor de docent om leerlingen meer te laten lezen.

En ook technisch zijn er een paar zaken makkelijk geregeld:

- veilig – afgesloten platform (klas), privacy gewaarborgd binnen AVG-richtlijnen;
- laagdrempelig – eenvoudig in te zetten en te beheren door docenten;
- bewezen – gebaseerd op de technologie van het succesvolle lezersplatform Hebban.nl, met als missie ‘het leesplezier van lezers te vergroten’.

3.2 *Makkelijk in gebruik*

Deelnemen kost de docent en de leerling nauwelijks moeite en het gebruik van ‘Hebban in de Klas’ is heel eenvoudig te implementeren in de reguliere lespraktijk. Sterker nog, het platform zou in de toekomst alle administratie rondom de individuele leeslijsten en leesdossiers uit handen van de docent kunnen nemen. Op dit moment ondersteunt ‘Hebban in de Klas’ de docent in het bijhouden van leeslijstadministratie van de individuele leerling. Het biedt ruimte voor discussietopics en het delen van (nieuws) artikelen en verwerkingsopdrachten. Daarnaast biedt het leerlingen inzicht in hun eigen voortgang en leesgeschiedenis. Zij kunnen ook na hun schoolcarrière verdergaan met het bijhouden van gelezen en te lezen boeken op Hebban.nl.

4. Duurzaamheid en doorontwikkeling: ‘Hebban in de Klas 2.0’

‘Hebban in de Klas’ bestaat inmiddels ruim een jaar, en er wordt hard gewerkt aan doorontwikkeling op het gebied van ondersteuning van docenten. Het gaat om:

- *Interactie* – Docenten willen de mogelijkheid om met elkaar in contact te staan en bijvoorbeeld lessen en passende boeken uit te wisselen (via een docentenpagina).
- *Inspiratie* – Docenten willen gewezen worden op leescampagnes (inclusief lesmateriaal) en actualiteiten, zodat ze goed op de hoogte zijn, de klas makkelijk kunnen voeden met inspiratie en leerlingen kunnen helpen naar het volgende boek (via de docentenpagina). Om een goede leescultuur in de klas te bereiken, is deze actualiteit nodig.
- (Het inzichtelijk maken van) *informatie* – Met het inzetten van ‘Hebban in de Klas’ in het (lees)onderwijs komt er veel informatie beschikbaar over het leesgedrag van jongeren (van klas tot aan landelijk niveau). Het zijn inzichten die docenten en andere betrokkenen kunnen helpen om hun aanbod of aanpak te verbeteren. Deze informatie kan worden ingezet voor verder onderzoek naar een landelijke aanpak van de ontleding.
- Mogelijke *koppeling met bestaande initiatieven* zoals ‘Aura’, ‘Uittrekselbank’, ‘Literom’, ‘lezeninhetvo.nl’, enz.

5. Vraag voor publiek

‘Hebban in de Klas’ is bedoeld als praktisch instrument om de leescultuur in de klas aan te wakkeren en om leerkrachten te ondersteunen. Welke behoeftes zijn er op dat vlak? Waar zou ‘Hebban in de Klas’ aan moeten voldoen om het schoolbreed in te kunnen zetten?

Referenties

Stichting Lezen (2020). ‘De doorgaande leeslijn. De leesontwikkeling van 0-20 jaar’. Amsterdam: Stichting Lezen.